

بررسی ارتباط بین افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۳

کد مقاله: ۶۴۶۱۹

علی باغانی^۱، مهراج محمدی^۲

چکیده

یکی از راههایی که میتوان با استفاده از آن به بهره گیری مناسب از فرصتهای سرمایه گذاری و تخصیص بهتر منابع کمک کرد، پیش بینی ورشکستگی مالی است. از اینرو، گزارشهای حسابرسی و افشائیات آنها نقش مهمی در پیش بینی ورشکستگی و درماندگی مالی شرکتها ایفا مینمایند. ارزیابی اثربخشی گزارشهای حسابرسی در شناسایی شرکتهای ورشکسته و مقایسه آن با توان پیش بینی ورشکستگی توسط متغیرهای مالی میتواند مفید باشد. هدف از این تحقیق بررسی ارتباط بین افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ پرداخته شده است. محتوای گزارش حسابرسی دارای افشائیات در مورد زیان انباشته با شاخص ورشکستگی ارتباط معنادار دارند. لذا با افزایش (کاهش) افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته در شرکتهای مورد مطالعه، احتمال ورشکستگی شرکت افزایش (کاهش) می یابد.

واژگان کلیدی: حسابرسی، ورشکسته، افشاگری، زیان انباشته، ورشکستگی مالی

۱- استادیار، گروه حسابداری، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲- دانشجوی دکترا حسابداری گروه حسابداری، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

شرکتها با توجه به تغییرات تکنولوژی، شرایط اقتصادی و ... ممکن است دچار ورشکستگی شوند. ارائه مدل‌های مختلف جهت پیش بینی ورشکستگی از جمله موارد اهمیت یافتن این موضوع در مدیریت مالی است. سرمایه‌گذاران بنگاه‌های اقتصادی و مدیران شرکت‌ها علاقه مند هستند قبل از وقوع ورشکستگی از آن آگاهی یافته و برای پیشگیری برنامه ریزی و مدیریت نمایند. مسئله درماندگی مالی و ورشکستگی شرکتها همواره مشکلی بفرنج و درخور تأمل برای بنگاه‌های اقتصادی بوده است. به دلیل اهمیت این موضوع اندیشمندان حسابداری و مالی در سراسر دنیا به فکر یافتن روشهایی جهت پیش بینی ورشکستگی مالی شرکت‌ها هستند. وضع نامطلوب مالی شرکت باعث زیان برای اقدار مختلف جامعه و به خصوص سرمایه‌گذاران می‌گردد. از آنجایی که ورشکستگی هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی سنگینی را بر جامعه تحمیل می‌کند، از دیدگاه کلان نیز مورد توجه و اهمیت قرار می‌گیرد.

وجود اطلاعات مالی قابل اتکا، یکی از لازمه‌های بشر جهت پیشرفت و تولید علم است. هدف از تهیه و ارائه اطلاعات مالی و حسابداری، فراهم ساختن مبنای تصمیم‌گیری مالی و اقتصادی است. از آنجا که حسابرسی جزء لاینفکی از فرآیند گزارشگری مالی است که با ایفای نقش اعتباردهی به گزارشگری مالی، اشخاص ذینفع را از چگونگی حفاظت از منافع آنها توسط بنگاه اقتصادی آگاه می‌سازد. بنابراین حسابرسی یا نظارت مستقل، به دلیل تأثیری که می‌تواند بر فرآیند تصمیم‌گیری و همچنین بر ارزش شرکتها داشته باشد، از اهمیت بالایی برخوردار است. (نیکخواه آزاد، ۱۳۹۰). گزارش حسابرسی می‌تواند یک نگاه اول هشدار ورشکستگی باشد. چون این سند استاندارد و برای کاربران در دسترس می‌باشد، آن معرف روش سریع و ساده برای مدیران برای پیش بینی سیگنال‌های اولیه ورشکستگی شرکتها برای اجتناب از پیامدهای ورشکستگی می‌باشد. افشاگری‌ها در گزارش حسابرسی نظیر، نظرات در مورد ابهام تداوم فعالیت، بایستی به اطلاعات کلیدی بپردازد که علت‌ها یا سوابق رویداد ورشکستگی را شناسایی می‌کند. فرض می‌شود که حسابرسان مستقل بوده و وظیفه آنها ارائه اطلاعات گزارش حسابرسی با هر خطر و عدم اطمینان برای حیات شرکت می‌باشد، در اینصورت محتوای گزارشات حسابرسی شرکت‌های ورشکسته می‌تواند منبع خوبی برای پیش بینی و توضیح علل ورشکستگی برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان در نظر گرفته شود.

از طرفی استانداردهای حسابرسی مشخص می‌کنند که مسئولیت حسابرسان، ارزیابی عدم تداوم فعالیت می‌باشد (پدروسا و لوپز^۱ - کورالز ۲۰۱۸). از اینرو، حسابرسان باید هر شواهدی را در طول فرایندهای حسابرسی در مورد خطر ورشکستگی اعلام کنند و گزارشات حسابرسی خود را در صورتی که خطر ورشکستگی بالا باشد تعدیل کنند (مک کی^۲ ۲۰۰۳). گزارش حسابرسی می‌تواند با عنوان هشدار اولیه شکست قریب الوقوع استفاده شود (کاسترلا، لوئیس و واکر^۳ ۲۰۰۰). دادگاهها، سرمایه‌گذاران و تحلیلگران به این سند به منظور ارزیابی شرکتها در بحران مالی تکیه می‌کنند بنابراین ذینفعان شرکتها ورشکسته باید از خطرات تداوم فعالیت در زمان تصمیم‌گیری آگاه باشند (گیگر، راقوناندان و راما^۴ ۲۰۰۵). از آنجا که فرآیند ورشکستگی ممکن است ۵-۶ سال طول بکشد، اما یک پدیده ناگهانی نیست (کورول^۵ ۲۰۱۳). بنابراین، حسابرسان می‌توانند سیگنالهای هشدار اولیه بحران شرکت را شناسایی کرده، و کاربران گزارش حسابرسی می‌توانند برای واکنش نشان دادن در مراحل بعدی آماده شوند.

ارزیابی ورشکستگی مالی از موضوعات مورد توجه سرمایه‌گذاران و ذینفعان شرکت محسوب می‌شود و یکی از نگرانی‌های اساسی سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و دولت‌ها مطرح بوده است، در صورتی که شرکت‌هایی که در شرف ورشکستگی قرار دارند به موقع تشخیص داده شوند، میتواند تا حد زیادی از زیانهای احتمالی ذینفعان جلوگیری کند. توسعه مدل‌های پیشبینی ورشکستگی مالی به عنوان یک موضوع مهم، همواره مورد توجه جامعه دانشگاهی و بنگاههای اقتصادی بوده است (مشایخی و گنجی ۱۳۹۳) اهمیت این موضوع برای ذینفعان به این علت است که شکست شرکت برای ذینفعان هزینه خواهد داشت. همچنین درماندگی مالی که منجر به اتلاف منابع می‌گردد می‌تواند در نتیجه عوامل درون سازمانی (نظام راهبری) و بیرون سازمانی (عوامل کلان اقتصادی) باشد. از سوی دیگر با اطلاع از میزان تأثیر عوامل اقتصادی و نظام راهبری بر درماندگی مالی شرکتها، مدیران مالی می‌توانند با اقداماتی از ورشکستگی مالی شرکت پیشگیری کنند، سرمایه‌گذاران نیز با شناسایی فرصتهای مناسب سرمایه‌گذاری، مخاطره سوخت سرمایه خود را کاهش دهند (صادقی و همکاران ۱۳۹۳) به دلیل رقابت شرکتها در یک محیط فعال، عواملی همچون کمبود منابع، ضعف مدیر در استفاده از منابع موجود و وضعیت نابسامان اقتصادی دولت‌ها دلیلی بر عدم انجام به موقع تعهدات شرکتها شده و باعث میشود در آستانه حذف از این رقابت قرار بگیرند؛ پژوهشگرانی از قبیل (آلتنن - شیراتا - اهلسون و ...) الگوهایی را با توجه به نسبت‌های مالی و سایر متغیرهای صورتهای مالی شرکت‌ها، به منظور پیشبینی و تحلیل ورشکستگی مالی ارائه کردند که

- 1 Pedrosa&lopez-corrales
- 2 Mckee
- 3 Casterella,Lewis&Walker
- 4 Giger,Raghunandan&Rama
- 5 Korol

بر اساس آن‌ها میتوان وضعیت شرکت را در مراحل مختلف درماندگی مالی پیش بینی کرده و برای جلوگیری از اتلاف منابع موجود در شرکت یا تجدید ساختار در مدیریت آن اقدام نمود تا ادامه رقابت و تداوم فعالیت میسر شود (شعبانی ۱۳۹۵) با کسب دیدی عمیق در مورد وضعیت و جایگاه علم سنجی ضمن بررسی تولیدات و تاثیر آن‌ها از طریق مطالعات این حیطه از علم، می‌توان اهمیت آن را در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری‌های آینده دریافت. تعداد تولیدات علمی به عنوان شاخص کمی به همراه تعداد استنادهای دریافتی و تاثیرگذاری تولیدات علمی به عنوان شاخص‌های کیفی بررسی می‌شوند. سنجش میزان انتشارات و تاثیر تولیدات علمی عموماً طبق مدارک نمایه شده در نمایه‌های استنادی انجام می‌پذیرد (عرفان منش و همکاران ۱۳۹۲)

با توسعه بازارهای پولی و مالی و حاکم شدن وضعیت رقابتی، بسیاری از شرکت‌های درمانده و ورشکسته از صحنه رقابت خارج می‌گردند. این موضوع موجب نگرانی صاحبان سرمایه شده لذا برای اینکه از سوخت شدن سرمایه‌های خود جلوگیری نمایند در پی پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها هستند. بحران مالی و همچنین ورشکستگی واحدهای اقتصادی سبب زیان‌های هنگفتی در سطح خرد و کلان جامعه می‌شود (عثمانی و همکاران ۱۳۹۰)

از این رو پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخی به این سؤال اصلی است که آیا بین افشاکاری حسابرسی در مورد زیان‌انباشته و ورشکستگی شرکتها رابطه معنی‌داری وجود دارد یا خیر؟

۲- مبانی نظری

ورشکستگی از مهمترین مشکلات و معضلات شرکتهاست و در واقع با اصلی‌ترین و ابتدایی‌ترین هدف هر شرکتی که بقا است گره خورده است. ورشکستگی می‌تواند طیف گسترده‌ای از گروه‌های ذینفع شامل افراد، سازمانها و به طور کلی بخشی عمده‌ای از جامعه را تحت شعاع خود قرار دهد. تعیین و تعریف دقیق این گروه‌های ذینفع کار دشواری است؛ اما می‌توان ادعا کرد که مدیریت، سرمایه‌گذاران، بستانکاران، رقبا و نهادهای قانونی بیش از سایرین تحت تاثیر ورشکستگی قرار می‌گیرند. در میان این پنج گروه نیز سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان بیشتر از سایر ذینفعان در صورت ورشکستگی متضرر می‌شوند و بر این اساس تمایل بیشتری به پیش‌بینی ورشکستگی دارند. ترس و زیان‌های ناشی از ورشکستگی، امر ارزیابی و پیش‌بینی آن را مهم کرده است. ورشکستگی شرکتها، هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم قابل توجهی بر سهامداران شرکتها تحمیل می‌کند. بنابراین نیاز برای پی بردن به ورشکستگی احتمالی بسیار اهمیت دارد، زیرا منجر به تصمیم‌گیریهای مطلوبتری از جانب مدیران و سرمایه‌گذاران در جهت کاهش هزینه‌ها می‌گردد. پیش‌بینی ورشکستگی با ارائه هشدارهای لازم می‌تواند مدیران شرکت و سرمایه‌گذاران را از نسبت به وقوع ورشکستگی هشیار کند و منجر به تشخیص فرصتهای مطلوب سرمایه‌گذاری از فرصتهای نامطلوب سرمایه‌گذاری توسط سرمایه‌گذاران گردد. اما همه این مطلوبیت‌ها در گرو تحلیل و پیش‌بینی به موقع ورشکستگی است.

در طول دهه‌های گذشته، محققان رشته‌های علوم اجتماعی، از جمله حسابداری، مالی، استراتژی و مطالعات سازمانی، به بررسی موضوع ورشکستگی و علل و نتایج آن پرداختند (لوکاسون^۱، ۲۰۱۶). با وجود تعدادی از مطالعات در زمینه علل ورشکستگی، یکپارچگی این جریان از تحقیق در رشته‌های علوم اجتماعی باید بهبود یابد (آمانکا-آمو^۲، ۲۰۱۶). مطالعات زیادی در سطح جهانی برای پیش‌بینی ورشکستگی انجام شده است. در ایران هم مطالعاتی در این زمینه از جمله پیش‌بینی ورشکستگی به کمک مدل‌های پیش‌بینی ورشکستگی و متغیرهای مالی صورت گرفته است. این در حالی است که مطالعات نشان داده است که در دوره وقوع مشکلات مالی، مدیران تلاش می‌کنند تا از تکنیک‌های حسابداری برای دستکاری سود به منظور جلب اعتماد سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان استفاده کنند. این تاکتیک‌ها سبب منحرف شدن کیفیت اطلاعات مالی و کاهش توانایی پیش‌بینی ورشکستگی می‌شود. نقش فرآیند حسابرسی شناسایی این چنین فعالیت‌هایی و افشای صحت و درستی صورت‌های مالی سالانه شرکت می‌باشد. در نتیجه افشای حسابرسی اطلاعات با ارزش اضافی را که در نسبت‌های مالی وجود ندارد، تحت پوشش قرار می‌دهد. در اینجا استفاده از یک دیدگاه متفاوت مطرح می‌شود که دیدگاه حسابرسان از شرکت‌های ورشکسته است. گزارش حسابرسی می‌تواند یک نگاه اول هشدار ورشکستگی باشد. چون این سند استاندارد و برای کاربران در دسترس می‌باشد، آن معرف روش سریع و ساده برای مدیران برای پیش‌بینی سیگنال‌های اولیه ورشکستگی شرکت‌ها برای اجتناب از پیامدهای ورشکستگی می‌باشد. افشاکاری‌ها در گزارش حسابرسی نظیر، نظرات در مورد ابهام تداوم فعالیت، بایستی به اطلاعات کلیدی بپردازد که علت‌ها یا سوابق رویداد ورشکستگی را شناسایی می‌کند. فرض می‌شود که حسابرسان مستقل بوده و وظیفه آنها ارائه اطلاعات گزارش حسابرسی با هر خطر و عدم اطمینان برای حیات شرکت می‌باشد، از طرفی استانداردهای حسابرسی مشخص می‌کنند که

¹Lucason

² Amankwah-Amoah

مسئولیت حسابرسان، ارزیابی عدم تداوم فعالیت می باشد (پدروسا و لویز^۱ - کورالز^۲ ۲۰۱۸). از اینرو، حسابرسان باید هر شواهدی را در طول فرایندهای حسابرسی در مورد خطر ورشکستگی اعلام کنند و گزارشات حسابرسی خود را در صورتی که خطر ورشکستگی بالا باشد تعدیل کنند (مک کی^۳ ۲۰۰۳). از آنجا که فرایند ورشکستگی ممکن است ۵-۶ سال طول بکشد، اما یک پدیده ناگهانی نیست (کورول^۳ ۲۰۱۳). بنابراین، حسابرسان می توانند سیگنالهای هشدار اولیه بحران شرکت را شناسایی کرده، و کاربران گزارش حسابرسی می توانند برای واکنش نشان دادن در مراحل بعدی آماده شوند. در اینصورت محتوای گزارشات حسابرسی شرکت های ورشکسته می تواند منبع خوبی برای پیش بینی و توضیح علل ورشکستگی برای تصمیم گیری استفاده کنندگان در نظر گرفته شود (نورا مونوز^۴ - ایز کیوردو^۴، ۲۰۱۸).

۳- مروری بر پیشینه پژوهش

یلفانی و همکاران (۱۴۰۳) به مطالعه توسعه مدل تاخیر غیرعادی در گزارش حسابرسی: منشاءها و پیامدها پرداختند. یافته های تحقیق نشان میدهد که متغیرهای اظهار نظر تعدیل شده، اندازه حسابرس، تغییر حسابرس، حقالزحمه حسابرس، اندازه شرکت، زیانده بودن، اهرم مالی، سودآوری، ریسک ورشکستگی و نسبت داراییهای ثابت در تبیین تاخیر صدور گزارش حسابرسان تأثیر معناداری داشته اند. به همین دلیل مدل ارائه شده در این تحقیق با رفع برخی محدودیتهای الگوهای قبلی، ابعاد جامعتری از تأخیر غیر عادی حسابرسی را مدنظر قرار داده است. همچنین در رابطه با منشاءها و پیامدها نتایج نشان میدهد که پراکندگی مالکیت و نسبت مدیران مستقل بر تأخیر غیر عادی حسابرسی تأثیر مثبت و معناداری دارد و تأخیر غیر عادی حسابرسی بر کیفیت سود تأثیر منفی و بر نوسان بازده ماهیانه سهام تأثیر مثبت و معناداری دارد.

قابطی و همکاران (۱۴۰۳) به مطالعه بررسی تأثیر مکانیزم های مدیریت سود تعهدی بر توان پیش بینی مدل های ورشکستگی پرداختند. یافته های حاصل از آزمون فرضیه ها نشان داد که توان پیش بینی مدل های ورشکستگی آلتمن، اسپرینگیت و زیمسکی پس از افزودن متغیرهای مدیریت سود تعهدی نسبت به مدل های اولیه، به طور قابل توجهی افزایش یافته است.

پورحیدری و همکاران (۱۴۰۳) به مطالعه اثر مشغله شریک حسابرس بر کیفیت حسابرسی، تاخیر گزارش حسابرس و هزینه سرمایه پرداختند. بر اساس یافته ها، فرضیه اول، دوم و سوم تایید شدند و مشغله شریک حسابرس با تاخیر گزارش حسابرس و هزینه سرمایه رابطه مثبت و معنادار و با کیفیت حسابرسی رابطه منفی و معنادار دارد. مشغله شرکای حسابرسی باعث تاخیر گزارش حسابرس، کاهش کیفیت حسابرسی و افزایش هزینه سرمایه می-شوند.

ربیعی و فتوحی فشمی (۱۴۰۲) به مطالعه بررسی تأثیر غیرخطی مدیریت سود و استراتژی تجاری بر ریسک ورشکستگی شرکت با استفاده از روش گسٹاورهای تعمیم یافته (GMM) پرداختند. نتایج به دست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان داد مدیریت سود تأثیر غیرخطی معناداری بر ریسک ورشکستگی شرکت ندارد. همچنین استراتژی تجاری تأثیر غیرخطی (U شکل معکوس) معناداری بر ریسک ورشکستگی شرکت دارد. لذا می توان عنوان کرد پیاده سازی استراتژی تجاری در شرکت ابتدا ریسک ورشکستگی را افزایش و از یک سطحی به بعد منجر به کاهش ریسک ورشکستگی خواهد شد.

صابری گهروئی و همکاران (۱۴۰۲) به مطالعه بررسی تفاوت کیفیت حسابرسی و مدیریت سود در شرکت های ورشکسته و سالم: روش گروه های همسان با استفاده از یادگیری ماشین پرداختند. نتایج نشان می دهد که خوشه بندی شرکت ها بر مبنای نسبت های مالی، قدرت پیش بینی کنندگی رویدادهای مهم شرکتی همچون ورشکستگی افزایش می دهد. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی کیفیت حسابرسی و مدیریت سود در شرکت های ورشکسته و سالم با استفاده از تکنیک گروه های همسان است. نتایج این پژوهش می تواند به بهبود مدل های پیش بینی ورشکستگی کمک نماید.

قائمی و همکاران (۱۴۰۱) به مطالعه تبیین تکنیک های حسابداری و حسابرسی دادگاهی و به کارگیری آن در تشخیص ورشکستگی پرداختند. پژوهش حاضر با معرفی ابعاد مختلف حسابداری دادگاهی و مهارت های لازم برای حسابداران دادگاهی به تبیین کاربرد آن در دعاوی ورشکستگی می پردازد و تکنیک هایی را برای تشخیص انواع ورشکستگی و کشف تقلب در ورشکستگی ارائه می دهد که می تواند به کارشناسان رسمی دادگستری برای ارائه نظر کارشناسی با کیفیت در دعاوی ورشکستگی کمک نماید و موجب دادرسی عادلانه گردد.

شهبایی و رضایی (۱۴۰۰) به مطالعه تأثیر عدالت، اعتماد و تعهد سازمانی حسابرسان مستقل بر افشاگری تخلفات حسابرسی پرداختند. تایج این تحقیق نشان می دهد عدالت سازمانی بر افشاگری تخلفات تأثیر معنی داری ندارد. اما اعتماد سازمانی و تعهد

¹ Pedrosa&lopez-corrales

² Mckee

³ Korol

⁴ Nora Munoz- Izquierdoa

سازمانی تاثیر مثبت و معنی داری بر افشاگری تخلفات دارد. هم چنین شواهد تحقیق بیانگر آن است که عدالت سازمانی بر اعتماد سازمانی و تعهد سازمانی تاثیر مثبت و معنی داری دارد. اعتماد سازمانی نیز تاثیر مثبت و با اهمیتی بر تعهد سازمانی دارد. شتی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) با استفاده سه نسبت مالی بازده دارایی ها، ارزش فعلی و ارزش فعلی بدهی الگویی بسیار ساده و در عین حال ابزاری دقیق و کاربرپسند برای تمایز بین شرکت های ورشکسته و غیرورشکسته ارائه کردند.

هاریس و همکاران^۲ (۲۰۲۱) در مقاله "پیش بینی درماندگی مالی در بازار مالزی: مدل خطر در برابر مدل لوجیت" به این نتیجه رسیدند که مدل خطر (شامل متغیرهای حسابداری و بازار) در پیش بینی درماندگی مالی بازار مالزی در مقایسه با مدل لوجیت عملکرد و دقت بالاتری دارد.

مانسی و همکاران^۳ (۲۰۲۱) در تحقیقی به بررسی رابطه بین قراردادهای اوراق قرضه، خطر ورشکستگی و هزینه بدهی شرکتها پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که شرکت‌هایی که از مشاور داخلی برای کمک به ساختار انتشار اوراق قرضه خود و شرکت‌هایی که از موسسات حسابرسی بزرگ برای حسابرسی صورتهای مالی استفاده میکنند، احتمالاً پیمانهای نشان دهنده ورشکستگی را در اوراق قرضه خود لحاظ نمی کنند. آزمونهای بیشتر نشان می‌دهد که استفاده از این میثاقهای نشان دهنده ورشکستگی با انتشار اوراق قرضه و CDS بالاتر مرتبط است.

آگوستیا و همکاران^۴ (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی رابطه بین مدیریت سود، استراتژیهای کسب و کار و ریسک ورشکستگی شرکتها پرداخته‌اند. نتیجه این تحقیق نشان می‌دهد که هیچ ارتباطی بین مدیریت سود و ریسک ورشکستگی وجود ندارد، در حالی که بنگاههای ی که یکی از دو استراتژی عمومی تجارت یا مدیریت هزینه یا تمایز را اجرا میکنند، به طور قابل توجهی خطر ورشکستگی را کاهش می‌دهند. تاثیر مدیریت سود بر ریسک ورشکستگی برای ذینفعان خارجی، مانند سرمایه گذاران و بستانکاران، برای ارزیابی ریسک ورشکستگی، توانایی مالی و اعتبار اعتباری یک شرکت ضروری است، در حالی که تاثیر استراتژی کسب و کار بر ریسک ورشکستگی به نفع ذی نفعان داخلی مانند مدیران، در تدوین استراتژی برای مقابله با مسائل موجود است.

موسوی و همکاران^۵ (۲۰۱۹) یک آنالیز تطبیقی برای مدل‌های پیشبینی ورشکستگی دومرحله ای انجام دادند. در این پژوهش، کاربرد سیستمهای خبره گسترش داده شده و از آنها در امتیازدهی به اعتبار و پیشبینی ورشکستگی از طریق به کارگیری مدل‌های DEA متنوع برای محاسبه کارایی بازار شرکت و کارایی مدیریت استفاده شد. همچنین، در این پژوهش یک مقایسه جامع بین مدل‌های پیشبینی ورشکستگی دومرحله‌ای انجام شده و برای این مقایسه از معیارهای کارایی DEA در مرحله اول استفاده شده و از آن به عنوان پیشبینی -کننده استفاده شده و در مرحله دوم نیز از DEA استاتیک و دینامیک به عنوان جداکننده یا طبقه بندی کننده استفاده شده است. یافته های این تحقیق حاکی از این است که در نظر گرفتن معیارهای کارایی مدیریتی و کارایی بازار میتواند عملکرد مدل -های پیشبینی ورشکستگی را بهبود بخشد.

شای برنستین و همکاران^۶ (۲۰۱۹) در تحقیقی تحت عنوان "سرریز ورشکستگی (رویکردهای مختلف ورشکستگی چگونه بر اقتصاد محلی تاثیر می گذارد؟)" به بحث و بررسی پرداختند. نویسندگان با استفاده از میکرواناتای سر شماری ایالت متحده، اثرات سرریز سازماندهی مجدد و انحلال در شرکت‌های مجاورت جغرافیایی را بررسی کردند. آنها از انتصاب تصادفی قضاات ورشکستگی به عنوان منبع تغییر بیرونی در احتمال انحلال بهره برداری کردند. از نظر آنها اشتغال در محله نزدیک موسسات انحلال، نسبت به مؤسسات سازمان یافته مجدداً یافته است. تاثیرات سرایت در محلی که قابل کنترل نیستند و در بخشهای غیرقابل کنترل و هماهنگی با کاهش ترافیک مصرف کننده محلی و کاهش انتشار دانش بین شرکت ها، بسیار محلی و متمرکز است. این شواهد بیرونی را نشان می دهد که طراحی ورشکستگی می تواند به شرکت های غیر بانکی تحمیل کند.

۴- فرضیه‌های پژوهش

بین افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها رابطه معناداری وجود دارد.

۵- روش شناسی پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، تحقیقی کاربردی محسوب می‌شود. از آن جا که این نوشتار به توصیف آنچه که هست یا توصیف شرایط موجود بدون دخل و تصرف می‌پردازد و با توجه به آن که قضاوت‌های ارزشی در این تحقیق کم رنگ است، تحقیق حاضر

1 Shetty, C., Musa, M., & Brédart, X

2 Harith, A et al

3 Mansi

4 Agustia

5 Mousavi, M. M., Ouenniche, J., & Tone, K

6 Shai Bernstein et al

در زمره تحقیقات توصیفی حسابداری به شمار می‌رود. به علاوه با توجه به این که از اطلاعات تاریخی در آزمون فرضیه‌ها (همبستگی ارتباط بین متغیرها) استفاده می‌شود، با در نظر گرفتن ماهیت و روشی که در این مطالعه استفاده می‌شود، نوعی تحقیق توصیفی - همبستگی به شمار می‌رود.

طرح پژوهش این تحقیق با استفاده از رویکرد پس رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) است. از طرف دیگر، پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی - همبستگی است. بر اساس ماهیت داده‌ها، از نوع تحقیق کمی به حساب می‌آید. بر اساس اهداف نیز از نوع تحقیق کاربردی به حساب می‌آید. و به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش و با توجه به ماهیت اطلاعات و داده‌های پژوهش که مبتنی بر اطلاعات کمی و واقعی گذشته است، از آزمون رگرسیون داده‌های ترکیبی استفاده می‌شود. در این تحقیق برای برآورد آماره‌های توصیفی و پارامترهای مدل‌های موجود در تحقیق و تجزیه و تحلیل و استنباط آماری از چاو و آزمون هاسمن و F لیمبر برای بررسی کفایت داده‌ها برای مدل رگرسیون ترکیبی و تعیین روش اثرات ثابت یا تصادفی و از نرم افزارهای SPSS و EVIEWS استفاده خواهد شد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی دوره زمانی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ (دوره ۸ ساله) است.

۵-۱- مدل پژوهش و متغیرهای آن

مدل مورد استفاده در این پژوهش لاجیت می‌باشد. علت استفاده از این مدل باینری بودن متغیر وابسته می‌باشد. که فقط دو مقدار صفر و یک را می‌تواند به خود اختصاص بدهد. مزیت مدل پروبیت نسبت به سایر مدل‌های مورد استفاده مانند مدل احتمال خطی، مدل تحلیل ممیزی، روش طبقه بندی درختی و مدل شبکه عصبی، در این است که رگرسیون لجستیک در مواردی که متغیر وابسته فقط دو حالت صفر و یک به خود می‌گیرد، می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد. همچنین در رگرسیون لجستیک محدودیت نرمال بودن متغیرهای مستقل و برابری واریانس‌های دو گروه وجود ندارد. در این مدل کفایت بدانیم پدیده مورد نظر اتفاق افتاده است یا خیر. در این صورت می‌توان از یک متغیر وابسته گسسته مانند صفر و یک برای نشان دادن پدیده مذکور استفاده نمود. همچنین از آنجائیکه رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته غیر خطی است لذا عملاً نمی‌توان از رگرسیون خطی معمولی برای برآورد آن سود جست و ارتباط مزبور را نمی‌توان در قالب رگرسیون معمولی در نظر گرفت چرا که رگرسیون معمولی نیاز به مفروضاتی دارد که عملاً در این حالت برقرار نیست. اول اینکه خطاهای مربوط به مقادیر گسسته از توزیع دو جمله‌ای و نه توزیع نرمال پیروی می‌نماید. لذا تمام آزمون‌های مربوط به آن بی اعتبار می‌شود. دوم اینکه واریانس متغیرهای گسسته ثابت نمی‌باشد. مدل آزمون فرضیه‌ها با استفاده از مدل رگرسیونی لجستیک برگرفته از ایزکوئردو^۱ و همکاران (۲۰۱۸) و به صورت زیر می‌باشد:

$$FAILED_{it} = \beta_0 + \beta_1 ACCUM\_LOSSES_{it} + \beta_2 AGE_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 WCTA_{it} + \beta_5 EBITTA_{it} + \beta_6 BVETL_{it} + \sum IND_{it} + YEAR + \varepsilon_{it}$$

متغیر وابسته در این پژوهش ورشکستگی مالی شرکت (FAILED) است. ورشکستگی در این تحقیق یک متغیر مجازی (صفر و یک) و متغیر یک وابسته است. به طوری که شرکت ورشکسته ارزش یک می‌گیرد در صورتی که گزارش سالیانه نهایی خود را در سال t ، پیش از ورود به ورشکستگی در سال بعد $(t+1)$ صادر کرده باشد (ملاک تشخیص ورشکستگی شرکتها، مشمول ماده ۱۴۱ بودن طبق قانون تجارت است)، و در غیر اینصورت مقدار آن برابر صفر است (شرکت غیر ورشکسته=۰). متغیرهای مستقل این تحقیق شامل افزایش‌های گزارش حسابرسی تبیین کننده ورشکستگی هستند که در چندین طبقه بندی می‌شوند:

زبان انباشته (ACCUM_LOSSES): متغیر دو مقداری که ارزش یک می‌گیرد در صورتی که در متن گزارش حسابرس جمله‌ای مرتبط با نتایج عملیات در دوره‌های قبل و زبانهای انباشته و یا نتایج منفی در عملیات در دوره‌های قبل آمده باشد و در غیر اینصورت صفر.

متغیرهای کنترلی این پژوهش عبارتند از:

سن شرکت (AGE_{it}): برای سنجش این متغیر از تعداد سالهای تاسیس شرکت تا سال مبنا شرکت i در سال t استفاده می‌شود.

اندازه شرکت (SIZE_{it}): برای محاسبه این متغیر از لگاریتم طبیعی کل داراییهای شرکت i در سال t استفاده می‌شود.

سرمایه در گردش (WCTA_{it}): که از تفاضل داراییهای جاری و بدهی‌های جاری بدست می‌آید.

سود قبل از مالیات (EBITTA_{it}): عبارتست از سود قبل از مالیات به کل داراییهای شرکت i در سال t می‌باشد.

اهرم مالی (BVETL_{it}): برای محاسبه این شاخص از تقسیم کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها استفاده می‌شود.

۶- یافته‌های پژوهش

۶-۱- آمار توصیفی

آمار توصیفی پژوهش حاضر که شامل میانگین، میانه، حداکثر، حداقل، انحراف معیار، چولگی و ضریب کشیدگی می‌باشد به شرح جدول (۱) است.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرها

شاخص متغیر	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	ضریب چولگی	ضریب کشیدگی	مشاهدات
ورشکستگی	۰.۲۰۸۳۳۳	۰.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۴۰۶۴۵۵	۱.۴۳۶۳۷۰	۳.۰۶۳۱۵۸	۶۰۰
گزارش زیان انباشته	۰.۱۹۳۳۳۳	۰.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۳۹۵۲۴۲	۱.۵۵۳۰۸۸	۳.۴۱۲۰۸۳	۶۰۰
سن شرکت	۲۸۷۴۱۸۳	۲.۹۴۰۰۰۰	۳.۹۱۰۰۰۰	۱.۱۰۰۰۰۰	۰.۵۰۵۵۹۵	-۰.۵۱۷۱۹	۳.۸۴۶۳۸۸	۶۰۰
اندازه	۱۵,۰۱۸۷۵	۱۴.۷۵۰۰۰	۲۰.۱۲۰۰۰	۱۰.۲۲۰۰۰	۱,۷۴۷۵۰۰	۰.۳۸۵۵۳۹	۳,۱۲۳۰۷۵	۶۰۰
سرمایه در گردش	۰.۱۵۴۱۶۷	۰.۱۲۰۰۰۰	۲.۳۷۰۰۰۰	-۱.۵۵۰۰۰	۰.۳۹۷۶۳۵	۰.۸۲۱۲۵۴	۸.۰۸۹۲۱۷	۶۰۰
سود قبل از مالیات	۰.۰۸۶۶۸۳	۰.۰۵۰۰۰۰	۰.۵۸۰۰۰۰	-۰.۲۹۰۰۰	۰.۱۳۳۹۳۶	۰.۸۷۶۰۸۳	۴.۶۵۱۰۷۲	۶۰۰
اهرم مالی	۰.۵۵۱۳۳۳	۰.۳۸۰۰۰۰	۲.۶۷۰۰۰۰	۰.۰۱۰۰۰۰	۰.۵۵۲۸۰۵	۱.۶۵۴۱۷۵	۵,۵۷۱۲۴۳	۶۰۰

با توجه به جدول آمار توصیفی؛ در مورد میانگین متغیرها در بین ۶۰۰ مشاهده میانگین ورشکستگی شرکتها ۰.۲۱ می‌باشد. با توجه به نتایج کسب شده تعداد ۳۲۵ مشاهده (سال-شرکت) دارای شرایط ورشکستگی محاسبه شده در این تحقیق می‌باشند و تعداد ۲۷۵ شرکت فاقد شرایط ورشکستگی می‌باشند. در خصوص افشاگری در مورد گزارش زیان انباشته تعداد ۲۸۱ مشاهده در متن گزارش حسابرسان جمله ای مرتبط با نتایج عملیات در دوره های قبل و زیانهای انباشته و یا نتایج منفی در عملیات در دوره های قبل داشته اند.

۶-۲- آزمون فرضیه‌های پژوهش

با توجه به جدول شماره ۲ نتایج حاکی از این است که متغیر افشاگری حسابرسان در مورد زیان انباشته که سطح معنی داری آن کوچکتر از سطح خطاست ($prob < 0.05$)، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵ درصد ضریب و آماره Z مربوط به این متغیر نشان دهنده این است که بین افشاگری حسابرسان در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها رابطه معناداری وجود دارد. از نظر علایم پارامترهای برآوردی، علامت متغیر مثبت می‌باشد، لذا با افزایش (کاهش) افشاگری حسابرسان در مورد زیان انباشته در شرکت‌های مورد مطالعه، احتمال ورشکستگی شرکت افزایش (کاهش) می‌یابد.

جدول ۲- نتایج برآورد مدل لجیت

متغیر	نماد	ضرایب	انحراف معیار	آماره Z	سطح معناداری (prob)
گزارش زیان انباشته	ACCUM	۱.۰۰۵۰۰۸	۰.۲۴۸۳۱۷	۴.۰۴۷۲۸۵	۰.۰۰۰۰۱
سن شرکت	AGE	۰.۰۲۰۱۰۲	۰.۲۵۶۱۱۴	۰.۰۷۸۴۸۷	۰.۹۳۷۴
اندازه	SIZE	-۰.۱۹۷۰۱۶	۰.۰۷۴۰۶۸	-۲.۶۵۹۹۳۷	۰.۰۰۷۸
سرمایه در گردش	WCTA	-۰.۰۴۳۸۰۷	۰.۰۴۴۱۸۹	-۰.۹۹۱۳۵۷	۰.۳۲۱۵
سود قبل از مالیات	EBITA	۴.۳۴۱۷۱۵	۰.۸۲۲۵۶۲	-۵.۲۷۸۲۸۶	۰.۰۰۰۰
اهرم مالی	BVELT	-۰.۱۹۵۰۹۰	۰.۱۱۵۵۷۷	-۱.۶۸۱۷۹۴	۰.۰۹۱۴
میانگین متغیر وابسته: ۰.۲۰۸۳۳۳					
آزمون برازش آکاییک (لاجیت): ۰.۹۰۱۱			آزمون برازش شوارز (لاجیت): ۰.۹۹۶۴		
آزمون برازش آکاییک (پروبیته): ۰.۹۱۷۵			آزمون برازش شوارز (پروبیته): ۱.۰۱۲۷		

سایر نتایج نشان داد: متغیرهای کنترلی اندازه شرکت و سود قبل از مالیات که سطح معنی داری آن‌ها کوچکتر از سطح خطاست ($prob < 0.05$)، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵ درصد ضریب و آماره Z مربوط به این متغیر نشان دهنده این است که بین اندازه شرکت و سود قبل از مالیات شرکت‌های مورد مطالعه با ورشکستگی آنها رابطه معناداری وجود دارد. از نظر علایم

پارامترهای برآوردی، علامت متغیرها منفی می باشد، لذا با افزایش (کاهش) اندازه و سود قبل از مالیات در شرکت‌های مورد مطالعه، احتمال ورشکستگی شرکت کاهش (افزایش) می یابد.

۷- نتیجه‌گیری

در فرضیه بیان گردید که، بین افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها رابطه معناداری وجود دارد. جهت بررسی فرضیه به برآورد الگوی ارائه شده در تحقیق ایزکوئردو و همکاران (۲۰۱۸) پرداخته شد و با مراجعه به جدول شماره (۲) نتیجه این الگو؛ حاکی از تایید فرضیه می باشد.

علائم اولین مرحله از ورشکستگی مالی، شامل منفی شدن خالص جریان های نقدی و سود شرکت و همچنین کاهش ارزش بازار سهام شرکت است. علائم دومین مرحله از ورشکستگی مالی شامل تلاش مدیریت برای کاهش هزینه ها می باشد. اگر این وضعیت همچنان ادامه یابد، شرکت وارد سومین مرحله از ورشکستگی مالی می شود. در این مرحله پرداخت‌های لازم به عرضه کنندگان، کارکنان و اعتبار دهندگان با تاخیر صورت می گیرد. در این مرحله ممکن است شرکت به اقدامات جدی تری دست بزند مانند: ۱- انتشار سهام یا اوراق بدهی جدید (در صورتی که چنین اقداماتی امکان پذیر باشد) ۲- فروش دارایی‌ها ۳- ادغام با شرکتی که در صنعت مربوطه موفق تر است و یا ۴- مذاکره با اعتبار دهندگان برای زمان بندی مجدد باز پرداخت بدهی ها. اگر هیچ یک از این اقدامات منجر به حل مسئله نگردد، شرکت وارد چهارمین مرحله از درماندگی مالی یعنی ورشکستگی می شود (ویتاکر^۱، ۱۹۹۹). نتیجه فرضیه پژوهش با پژوهش های ایزکوئردو و همکاران (۲۰۱۸) و از کوردو و همکاران (۲۰۱۷) مطابقت دارد. به دلیل جدید بودن تحقیق حاضر مطالعه داخلی مشابهی جهت مقایسه نتایج یافت نگردید.

۸- پیشنهادات حاصل از یافته‌های پژوهش

در خصوص نتایج حاصل از فرضیه پژوهش حاضر؛ با توجه به رابطه معنادار بین افشاگری حسابرسی در مورد زیان انباشته و ورشکستگی شرکتها به سازمان بورس و اوراق بهادار پیشنهاد میشود با تفکیک شرکت های ورشکسته و دارای بحران مالی شدید (زیان انباشته طی سالهای متوالی) از سایر شرکتها، به سرمایه گذاران و سایر تصمیم گیرندگان اقتصادی یاری رساند تا به سادگی تحت تأثیر شایعات قرار نگیرند و انگیزه لازم برای افزایش کارایی و عملکرد چنین شرکتها برای خروج از لیست شرکتهای ورشکسته فراهم شود. همچنین به سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی پیشنهاد می شود وضعیت شرکتها را در خصوص زیان انباشته به دقت مورد توجه قرار داده و افشاگری لازم را در گزارشات حسابرسی خود در این خصوص بنمایند. از آنجا که حسابرسان به عنوان افرادی شایسته و خبره نقش مهمی در اطلاع رسانی تداوم فعالیت و ورشکستگی شرکت های مورد رسیدگی خود دارند، لذا استفاده کنندگان از صورت های مالی، قانون گذاران و افراد بیرون شرکت، می توانند از محتوای گزارش حسابرسان مستقل به عنوان هشدارهای موثری در مورد نحوه کار و چگونگی وضعیت مالی شرکت، بهره ببرند. به مدیران شرکتها پیشنهاد میگردد برای تشخیص و پیش بینی ورشکستگی آتی شرکتها تحت کنترل خود و به اصطلاح علاج واقعه قبل از درمان، در کنار استفاده از مدل های پیش بینی ورشکستگی مبتنی بر داده های مالی، از نتایج این تحقیق نیز استفاده نمایند.

به شرکتهایی که از خدمات حسابرسان مستقل استفاده نمی کنند، پیشنهاد می شود که با استفاده از چنین مدلهایی وضعیت صورتهای مالی خود را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند.

منابع

- پورحیدری، امید، سلطانی نژاد، احمدصادق، سلطانی نژاد، ابراهیم. (۱۴۰۳). اثر مشغله شریک حسابرس بر کیفیت حسابرسی، تاخیر گزارش حسابرس و هزینه سرمایه. پژوهش های تجربی حسابداری، ۱۴(۱)، ۱۱۵-۱۳۸. doi: 10.22051/jera.2023.43927.3138
- ربیعی، خدیجه & فتوحی فشمی، حسن. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر غیرخطی مدیریت سود و استراتژی تجاری بر ریسک ورشکستگی شرکت با استفاده از روش گشتاورهای تعمیم یافته (GMM) دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت. ( )، شعبانی، امید (۱۳۹۵). بررسی استراتژی شرکت بر رابطه بین ساختار حاکمیت شرکتی و درماندگی مالی شرکتها پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران". پایان نامه کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی غیردولتی_ غیرانتفاعی آمل.

1 Whitaker

۴. شهابی، سیده سنور، & رضایی، فرزین. (۱۴۰۰). تاثیر عدالت، اعتماد و تعهد سازمانی حسابرسان مستقل بر افشاگری تخلفات حسابرسی. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۰(۳۹)، ۷۹-۸۸.
۵. صابری گهروئی، پگاه، صابری گهروئی، سپیده، داغانی، رضا. (۱۴۰۲). بررسی تفاوت کیفیت حسابرسی و مدیریت سود در شرکت‌های ورشکسته و سالم: روش گروه‌های همسان با استفاده از یادگیری ماشین. پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای، 3(10), 56-71. doi: 10.22034/jpar.2023.562123.1117
۶. صادقی، حسین؛ رحیمی، پریسا و سلمانی، یونس (۱۳۹۳). "تأثیر عوامل کلان اقتصادی و نظام راهبری بردرماندگی مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". اقتصاد پولی، مالی، شماره - ۱۰۷-۱۲۷، صص ۸.
۷. عثمانی، محمدقسیم، جاوید، داریوش، رحیمی، سعید (۱۳۹۰). "بررسی تاثیر بازدارندگی مکانیزم های راهبرهای شرکت ها از درماندگی مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". تحقیقات حسابداری و حسابرسی. انجمن حسابداری ایران. شماره ۱۵، صص ۱-۳
۸. عرفان منش، محمدامین و غلامحسین زاده، زهره (۱۳۹۲). "مطالعه تولیدات علمی جهانی کتابداری و اطلاع رسانی بر اساس مدارک نمایه شده در پایگاه وب علوم". دانش شناسی، شماره ۲۰، صص 81-96.
۹. قاطبی، مسلم، خدادادی، ولی، جرجرزاده، علیرضا، کعب عمیر، احمد. (۱۴۰۳). بررسی تاثیر مکانیزم های مدیریت سود تعهدی بر توان پیش بینی مدل های ورشکستگی. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۳(۵۰)، ۴۵-۶۰.
۱۰. قائمی، محمدحسین، شاهسون، منیره & محبی، ابوالفضل. (۱۴۰۱). تبیین تکنیک های حسابداری و حسابرسی دادگاهی و به کارگیری آن در تشخیص ورشکستگی. پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای، 2(7), 80-104. doi: 10.22034/jpar.2022.552665.1087
۱۱. مشایخی، بیبا و گنجی، حمیدرضا (۱۳۹۳). "تأثیر کیفیت سود بر پیشبینی ورشکستگی با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی". پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۲، صص ۱۴۷-.
۱۲. نیکخواه آزاد (۱۳۷۶)، "عوامل عدم توسعه و روشهای ارتقاء حسابرسی داخلی در ایران"، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۶، شماره ۱.
۱۳. یلفانی، امیر، نوروش، ایرج، طالب نیا، قدرات الله، اصغری زاده، عزت اله (۱۴۰۳) توسعه مدل تاخیر غیرعادی در گزارش حسابرسی: منشاءها و پیامدها. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه گذاری دوره ۱۳ / شماره ۴ (پیاپی ۵۲ / زمستان ۱۴۰۳ صفحه ۳۹۵ تا ۴۲.
14. Agustia D., Abdi Muhammad N., Permatasari Y., (2020). Earnings management, business strategy, and bankruptcy risk: evidence from Indonesia, Heliyon, 6 (2), e03317.
15. Amankwah-Amoah, J., (2016). "An integrative process model of organizational failure", Journal of business research, 69, 3388-3397.
16. Castrella, J.R., Lewis, B.L. (2000). "Modeling the audit opinions issued to bankrupt companies": a two stage empirical analysis. Decision Sciences, 31, 2.
17. Korol, T. (2013). "Early warning models against bankruptcy risk for general European and latin American enterprises". Economic Modelling, 31, 22-30.
18. Lukason, O., Characteristics of firm failure processes in an international context, PhD dissertation Estonia: Tartu University.
19. Makee, T.E. (2003). "rough sets bankruptcy prediction models versus auditor signaling rates", Journal of forecasting, 22, 569-586.
20. Mansi S. A., Qi Y., John K. Wald, (2021). Bond covenants, bankruptcy risk, and the cost of debt, Journal of Corporate Finance, Volume 66, 101799
21. Mousavi, M. M., Ouenniche, J., & Tone, K. (2019). "A comparative analysis of two-stage distress prediction models". Expert Systems with Applications, Vol. 119, pp. 322-341.
22. Nora Munoz- Izquierdo, Maria-del-M (2018). Explaining the causes of business failure using audit report disclosures, Journal of Business Research.
23. Shetty, C., Musa, M., & Brédart, X. (2022), "Bankruptcy Prediction Using Machine Learning Techniques", Journal of Risk and Financial Management, 15(1), PP. 1-10.

Investigating the Relationship Between Audit Disclosures About Accumulated Losses and Corporate Bankruptcy

Abstract

One of the ways that can be used to help in the proper use of investment opportunities and better allocation of resources is to predict financial bankruptcy. Therefore, audit reports and their disclosures play an important role in predicting bankruptcy and financial helplessness of companies. Evaluating the effectiveness of audit reports in identifying bankrupt companies and comparing it with the ability to predict bankruptcy by financial variables can be useful. The purpose of this research is to examine the relationship between audit disclosures about accumulated losses and corporate bankruptcy in companies listed on the Tehran Stock Exchange from 2014 to 2022. The content of the audit report with disclosures about the accumulated loss has a significant relationship with the bankruptcy index. Therefore, with the increase (decrease) of the audit disclosure about accumulated losses in the studied companies, the probability of the company's bankruptcy increases (decreases).

Keywords: Audit, Bankruptcy, Disclosure, Accumulated Loss, Financial Bankruptcy